

іMoRe №182. Зміни у системі гарантування вкладів та закон про установки зберігання енергії

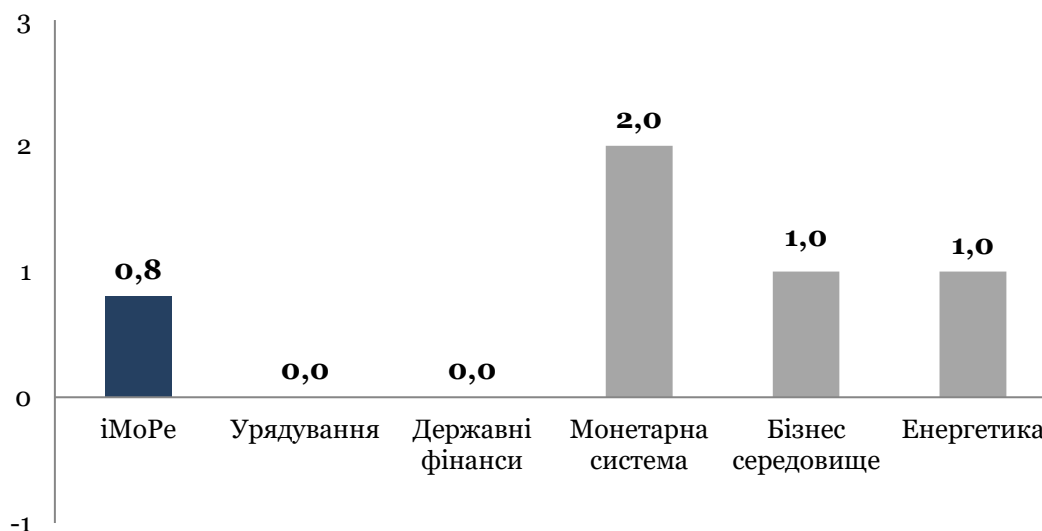
Індекс моніторингу реформ (iMoRe) становить +0,8 бала за період з 28 березня по 24 квітня 2022 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. У попередньому раунді індекс дорівнював +1,3 бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

Індекс реформ може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. «Ощадбанк» стане учасником системи гарантування вкладів фізичних осіб, +2,0 бала

У квітні 2022 року президент підписав закон [2180-IX](#), за яким державний «Ощадбанк» буде працювати у рамках загальної системи гарантування вкладів. Приєднання банку до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб планувалося [з 2001 року](#), але потім [неодноразово](#) відкладалося. До ухвалення закону «Ощадбанк» був єдиним банком, який гарантував вкладникам повне повернення суми на депозитах у разі його виведення з ринку. Це створювало викривлення на банківському ринку і збільшувало привабливість державної установи у порівнянні з приватними.

Ще дві зміни, які впроваджує закон — це гарантія від держави на період воєнного часу та ще три місяці після нього повної компенсації депозитів українців у випадку виведення банку з ринку і збільшення гарантованої суми з 200 до 600 тисяч гривень після завершення воєнного стану. Ці дві зміни ми не оцінюємо в рамках Індексу реформ, оскільки перша має тимчасовий характер, а друга — не є зміною «правил гри».

Коментарі

«Ощадбанк» — потужна фінансова організація, що має найбільшу кількість вкладів населення на ринку і, безперечно, може впливати на цінову політику заощаджень. Тому цей банк має працювати на ринку на рівні з іншими банками, конкуруючи за кошти вкладників на дійсно ринкових умовах.

Адже для багатьох клієнтів банків 100-відсоткова гарантія закладами «Ощад» була тим лакмусовим папірцем, який «перекривав» решту пропозицій інших банків, таким чином спотворюючи конкуренцію на банківському ринку.

Для системи перевага долучення «Ощадбанку» до Фонду полягає в тому, що тепер «Ощадбанк» на рівні з іншими банками сплачуватиме відрахування коштів до Фонду, а це, безумовно, позитивний момент для формування запасу Фонду та розвантаження бюджету держави.

Для клієнтів банку скасування 100-відсоткового гарантування вкладів має перехідний період, що, на мою думку, добре задовольняє їхні інтереси.

Так, якщо вклад, залучений «Ощадбанком» до дня набуття ним статусу учасника Фонду, перевищує граничний розмір відшкодування коштів за вкладом, частина вкладу, що перевищує граничний розмір, гарантується державою.

Наприклад, візьмемо умовну пані Ольгу, яка довірила «Ощадбанку» 800 тисяч гривень, тобто ця сума значно більша за 200 тисяч гривень гарантування, що діяла раніше, і перевищує суму гарантування, що діятиме через три місяці після закінчення воєнного стану в Україні за новим законом (вона становитиме 600 тисяч гривень). Хто і яку суму гарантуватиме Ользі? Фонд гарантуватиме вклад у розмірі 600 тис. грн, а «понаднормову» суму в розмірі 200 тис. грн гарантуватиме держава. Тобто фактично для пані Ольги нічого не змінюється.

Гарантії держави діють до закінчення шестимісячного строку з дня набуття «Ощадбанком» статусу учасника Фонду. Далі клієнт сам може вирішити, залишити вклад в «Ощадбанку» чи перенаправити в інший банк, де він вбачає більш привабливі умови для його розміщення.

Тому, вважаю, закон на часі, продуманий і максимально враховує інтереси всіх учасників банківського ринку».

Олена Коробкова, Голова Ради Національної асоціації банків України

«Перехід «Ощадбанку» до загальної системи гарантування вкладів — давно очікуваний крок, із яким затягнули. Тому навіть під час дії воєнного стану його не стали відкладати. До цього існувала ситуація, коли всі вклади в «Ощадбанку» гарантувалися, — це спотворювало конкуренцію на ринку. Інші банки скаржилися, що на законодавчому рівні банк отримував конкурентну перевагу, яку не могли мати інші банки. Крім того, не будучи учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, банк економив на відрахуваннях до Фонду. До прикладу, той обсяг коштів фізичних осіб, який є в «Ощадбанку», передбачає сплату внесків до Фонду в розмірі близько 1 мільярда гривень. Це співмірно із чистим прибутком «Ощадбанку» за минулий рік.

На час воєнного стану та протягом трьох місяців після його закінчення в Україні діятиме повне гарантування вкладів, а після цього гарантована сума становитиме 600 тисяч гривень, тобто втричі більше за попередню позначку в 200 тисяч гривень. Це сприятиме більш гармонійному переходу до системи гарантування вкладів на загальних підставах для вкладників банку».

Михайло Демків, фінансовий аналітик групи ICU

2. Закон щодо розвитку установок зберігання енергії, +1,0 бал

Закон [2046-IX](#) впроваджує новий вид діяльності на ринку електричної енергії та має на меті полегшити гнучкість енергетичної системи та забезпечити накопичення надлишкової енергії. Він розроблений з [урахуванням](#) законодавства ЄС та сприятиме подальшій синхронізації української енергосистеми з європейською.

Розвиток можливостей зберігання енергії особливо важливий при використанні зеленої енергетики (сонячної, вітрової), виробництво якої залежить від погодних умов.

Діяльність зі зберігання енергії потребуватиме ліцензії, крім випадків, коли виробник енергії зберігає енергію власного виробництва та у певних встановлених лімітах (обсяг зберігання енергії не може перевищувати максимальний обсяг відпуску енергії цим виробником).

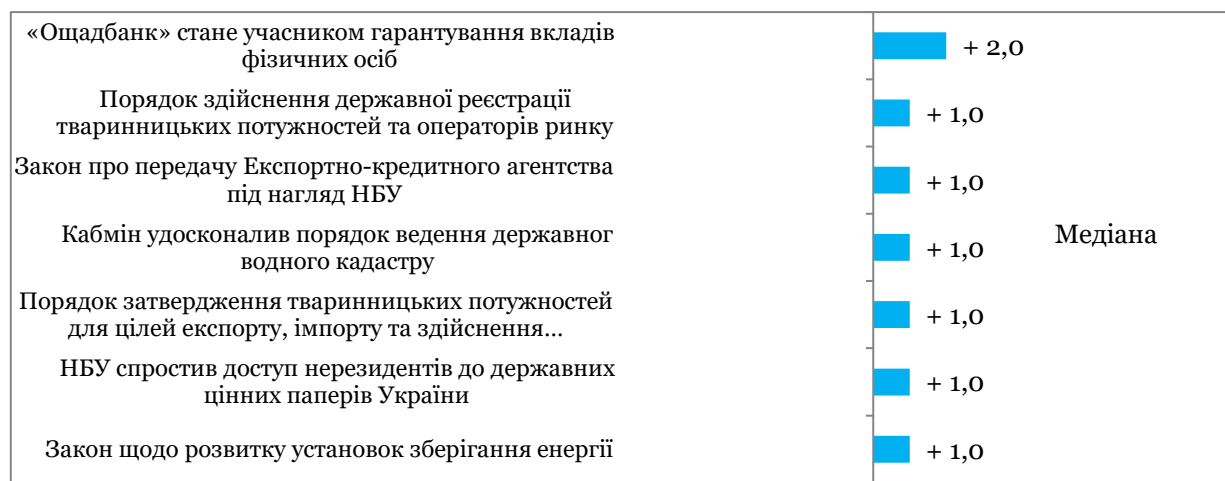
Закон забороняє операторам системи передачі та операторам системи розподілу володіти, управляти та експлуатувати установки зберігання енергії, окрім випадків, коли такі установки є повністю інтегрованими елементами мережі операторів і Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), надала на це свою згоду.

Коментар

«Закон є необхідною правовою базою для появи операторів установок зберігання енергії (накопичувачів промислового масштабу), посилення стабільності роботи енергосистеми та інтеграції більшої потужності установок ВДЕ (відновлювальної енергетики). Водночас подальша інвестиційна привабливість цього бізнесу більше залежить від розвитку ринку електроенергії в цілому, вирішення проблем його ліквідності на фоні воєнних дій, а також удосконалення правил у сегментах балансуючого ринку та ринку допоміжних послуг».

Роман Ніцович, директор з досліджень аналітичного центру DiXi Group

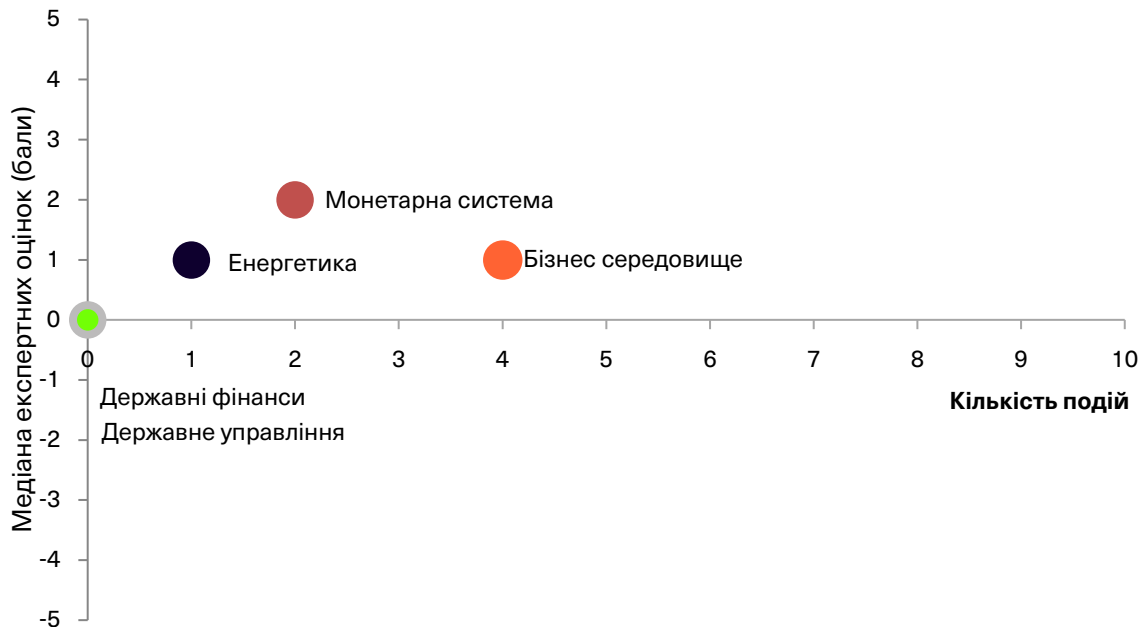
Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	+0,0
Державні фінанси	+2,0
Монетарна система	+2,0
НБУ спростив доступ нерезидентів до державних цінних паперів України	+1,0
“Ощадбанк” стане учасником системи гарантування вкладів фізичних осіб	+2,0
Бізнес середовище	+1,0
Закон про передачу Експортно-кредитного агентства під нагляд НБУ	+1,0
Порядок здійснення державної реєстрації тваринницьких потужностей та операторів ринку	+1,0
Порядок затвердження тваринницьких потужностей для цілей експорту, імпорту та здійснення діяльності, що становить високий ризик	+1,0
Кабмін удосконалив порядок ведення державного водного кадастру	+1,0
Енергетика	+1,0
Закон щодо розвитку установок зберігання енергії	+1,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси

3. Монетарна система

4. Бізнес середовище

5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.